



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XXV. Mora sua cuiilibet est nociva.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

Sacellanum Campeftrem interrogans , an uxori matrimoniale debitum reddere poffit , refponfum accepit : Si à tuo Officiali adstringaris , ut velut maritus uxori tuæ cohabitares , ex præfenti *Regula* debitum reddere potes. (C)

tandem in Capitali deprehenfus flagitio ad mortem condemnatur. Unus ex militibus Sententiæ executoribus eum religiosum effe fcivit , idèoque timet , ne irregularitatem incurrat. (D)

RESOLUTIO.

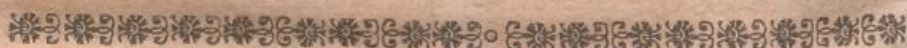
(A) **B**Enè fe famuli excufarunt , quia Abbas , fi caufa fubfiftat , religiosum fubditum vel per feipfum , vel per monachos , aut Clericos excipere debet , aliàs tam ipfe , quam excipientes excommunicationem Sedi Apoftolicæ refervatam incurrunt , *Cap. Universitatis. 24. de Sent. excom.*

(B) Religiofi juffi à Præfato incorrigibilem excipere poterant per *Regulam. & cit Cap. Universitatis.*

(E) Matrimonium poft folemnem profeflionem attentatum invalidum es-

fe non dubitatur. *Cap. unic. de Voto. in 6. Juffus ab Officiali , aut quacunque potestate etiam Ecclefiaftica debitum reddere non poterat , in iis enim , quæ juri naturali & divino contrariantur , plus obediendum eft Deo , quàm hominibus. Can. fi Dominus. 93. Caus. 11. q. 3. Cap. inquisitioni. 44. de Sent. excom.*

(D) Miles fanguinis Sententiam exequens non incurrit irregularitatem ex delicto. *Can. miles. 13. caus. 23. q. 5.*



REGULA XXV.

Mora sua cuilibet est nociva.

Quæres primò. Quid & quotuplex est mora ?

Re. 1mò. Mora eft culpabilis & damnosa eo tempore , quo quis potest & debet , quidpiam dandi aut faciendi dilatio. Sic debitor , qui folutionem debiri , dum debet & potest , non exhibet , morofus debitor appellatur.

2dò. Mora alia eft regularis , alia irregularis. Regularis , five , ut alii vocant , mora ex perfona eft , quando ex legitima Creditoris interpellatione debitor in mora eft : Ut Titius Cajo prædium pro 300. Imperialibus vendidit , die vel tempore , quo folutio præftanda , non expreffo , Cajus à

tem-

tempore, quo à Titio interpellatus solutionem non præstitit ex persona morosus fit debitor. *L. mora. 32. ff. de usur & fruct.* mora irregularis est, quando ipso jure temporisque lapsu sine ulla Creditoris interpellatione debitorem ad solvendum monet obligatio Sic 1^{mo}. Possessor malæ fidei à malæ fidei tempore est in mora, ut fur, vel raptor, vel damnificans. *L. fin. ff. de Condict. furtiv. 2do.* Qui minori ex fideicommissio, Legato, aliove Bonæ fidei contractu debet, ex Lege absque ulla hominis interpellatione in mora constituitur. 3^{mo}. Emptor, qui ex re empta & tradita fructus percipit, pretium non solvens morosus est debitor. *L. Curabit. 5. C. de act. empt. & vendit. 4to.* in Contractibus, in quibus certa dies pro solutione determinata, dies pro homine interpellat, ac morosum efficit debitorem. *L. magnam. 12. C. de contrah. & Com. stipulat.*

Quæres secundo. Quis hujus Regulæ sensus?

ꝛ. Quando debitor de eo, quod debet, præstando, sive ab homine, sive à jure interpellatus, id non præstat, mora debitori, non verò Creditori nocet, ita, ut omnia incommoda ex mora emergentia, etiam Calum fortuitum præstare & refarcire obligetur.

Exempla sunt 1^{mo} in *Can. decima. 66. caus. 16. q. 1.* Parochianus in mora solvendi Parocho suo decimas, eas, etsi à millibus ablatae fuerint, postmodum solvere tenetur. 2^{do}. Com-

modatarius, qui in mora est restituendi librum commodatum, qui casualiter incendio periit, æstimationem libri solvere obligatur. *Cap. unic. de commod. 3110.* Depositarius deponenti rem suam requirenti reddere moratus, re post moram deteriorata, refarcire deteriorationem tenetur. *Cap. bona fides. 2. de deposit. 410.* fur semper est in mora, idèoque rei æstimationem præstare tenetur, quamvis absque culpa sua eandem perire contingat. *L. Subracto. 9. C. de furt.*

Quæres tertio. Quæ ad hoc, ut Regula teneat, requiruntur?

ꝛ. Ad hoc, ut ex mora quis teneatur, requiritur 1^{mo}. Ut se debere sciat, vel ad minus scire debeat. 2^{do}. quod sive à jure, sive ab homine ad solvendum debitum fuerit interpellatus. 3^{mo}. Ut dandi vel solvendi habuerit potentiam. 4^{to}. Quod moram interpositam non purgaverit.

Quæres quarto. Qualiter mora purgatur?

ꝛ. Mora purgari dicitur, dum debitor morosus, antequam creditor ex solutionis dilatione damnum accepit, vel actu solvit, vel solutionem offert, quam si creditor, dum potuit, acceptare noluit, per posteriorem moram Creditoris purgatur prior mora debitoris. *L. illud. 17. ff. de pericul. & com. rei vend. interim si pœna in contractu vel statuto moræ sit apposta, si semel est contracta, non purgatur, nisi lege vel Canone moram purgari posse caveatur. Gloss. ad presentem Regulam.*

C A S U S.

Lambertus Parochus decimas ab aliquot annis à Parochianis non solutas exigit. (A) Hi se excusant, quod decimæ furto fuerint Ablatæ. (A) Vicino suo Pastori ante triennium librum mutuavit, quem plenè corruptum mutans reddere intendit, Lamberto novum librum exigente. (C) Ecclesiam

filialem, ad quam Lambertus pastorem nominare tenetur, per anni spatium à vicinis P. P. Recollectis administrari permisit. (D) Ecclesia censum annum à triginta annis non solum unà cum interesse præterdit, excusat se Lambertus, quod in mora non fuerit, cum solutio non sit exacta. (E)

R E S O L U T I O.

(A) **P**arochiani sunt in mora, cum Parocho de jure communi decimas solvere teneantur. *Can. decima. 66. caus. 16. q. 1. & quidem statim postquam fuerint collecti. Cap. eum homines. 7. de decim.*

(B) Propter moram quoque percassum fortuitum non excusantur. *Cit. cap. cum homines.*

(C) Si deterioratio libri commodati culpâ accidit Commodatarii, ad refarciendum damnum tenetur. *Cap. unic. de Commodat.* Casus fortuitus (nisi acciderit culpâ Commodatarii, vel inter venerit pactum, vel in mora fuisset) ei imputari non debet. *Cit. cap. unic.*

(D) Ad Superiorem devoluta est Ecclesiæ provisio, nec post elapsum semestris spatium, priusquam Superior nominando provideat, moram put-

gare potest, dum enim dies à Canone vel lege pœnam imponente adjicitur, pœnâ jam incursâ, mora purgari nequit.

Exempla sunt in *can. longinquitate 64 caus. 12. q. 2. Can. puella. 2 caus. 20. q. 2. Cap. cum in cunctis. 7. de elect. cap. licet. 3. de suppl. neglig. &c.* nisi per legem indulgeatur, quod mora purgari, & si lapsa termino præstandum præstetur, pœna valeat evitari. *Can. quoniam. 1. dist. 100. Cap. litteras. 4. de supplend. neglig. Cap. propter. 3. §. verum de locat. de conduct.*

(E) Si certa dies, quâ Canon solvendus, in Contractu censûs fuerit expressa, Lambertus in mora fuit, cum dies pro homine interpellat, si verò solutionis dies non fuerit apposta, ob moram non tenetur.



R E-